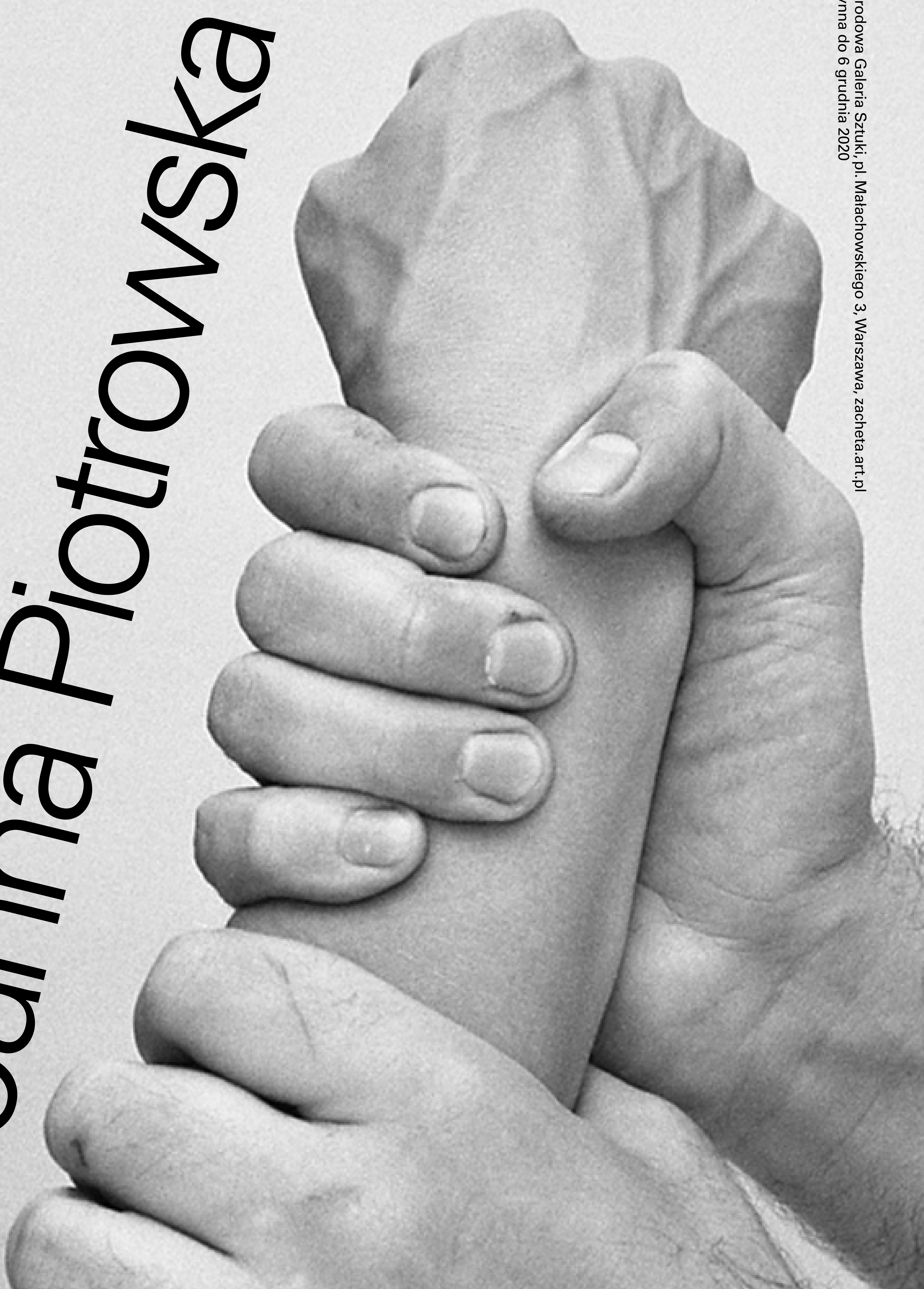

Zaduch

Joanna Piotrowska

„ZADUCH” W ZACHEŃCIE. BLISKOŚĆ I DYSKOMFORT NA ZDJĘCIACH JOANNY PIOTROWSKIEJ

Duszący charakter rodzinnych relacji, opresyjna rola instytucji społecznych, fizyczna i strukturalna przemoc wobec kobiet, potrzeba władzy i kontroli nad zwierzętami – to główne tematy, które towarzyszą pracom Joanny Piotrowskiej. Mająca na koncie wystawy w wiodących instytucjach sztuki na całym świecie (m.in. Tate Britain w Londynie czy MoMA w Nowym Jorku) Piotrowska jest dzisiaj jedną z najważniejszych polskich artystek młodego pokolenia. Już 18 września w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki zostanie otwarta jej monograficzna wystawa *Zaduch*.

Na wystawie znajdzie się m.in. cykl *Frowst* (ang. stęchlizna, duszność, zaduch), który przyniósł artystce międzynarodowe uznanie. Słynna seria zdjęć nawiązuje do pseudonaukowej, popularnej w Polsce metody ustawień rodzinnych Berta Hellingera, która od lat wzbudza ogromne kontrowersje. Inscenizowane fotografie przypominają zdjęcia z rodzinnego albumu. **Córka siada na kolanach ojca, brat trzyma rękę na ramieniu brata, siostry leżą na jednym fotelu. Wymuszona bliskość dorosłych ludzi wywołuje uczucie dyskomfortu i niepokoju.** Widoczny w pracach „zaduch” idealnie opisuje skomplikowane zależności rodzinne.

W inscenizowanych fotografiach i filmach artystka skupia się na badaniu relacji międzyludzkich i cielesnej ekspresji. **Przygląda się bohaterom uwikłanym w kontekst instytucji społecznych, zmagających się z przejawami władzy, emocjonalnych zależności i z przemocowym elementem natury ludzkiej.** W kręgu jej zaintere-

sowań. Obok tematów związanych z rodziną, poczuciem bezpieczeństwa i domem, istotną rolę odgrywa pozycja kobiet i psychologia dziewczęcego buntu. Jej czarno-białe, ręczne, żelatynowo-srebrne odbitki i filmy na taśmie 16 mm są raczej zapisem działań performatywnych czy spektaklu niż dokumentem.

Pod wpływem tekstów amerykańskiej feministki i psycholożki rozwojowej Carol Gilligan, poruszających problematykę kobiecego głosu i oporu, **powstała seria zdjęć przedstawiających nastoletnie dziewczynki w pozach zaczerpniętych z podręczników samoobrony.** Prace te odwołują się do wszechobecnej, strukturalnej i fizycznej przemocy wobec kobiet, ale są też opowieścią o kobiecym i dziewczęcym buncie przeciwko usankcjonowanej kulturowo, dyscyplinującej kobiety narracji. Opresja pojawia się także **w pracach przedstawiających modelki, które wskazują znajdujące się na ciele „punkty wrażliwe” – miejsca najbardziej podatne na atak i ból.**

Na wystawie będzie można zobaczyć także **serię zdjęć dokumentujących klatki i wybiegi dla zwierząt aranżowane na wzór ludzkich mieszkań.** Fotografie ujawniają przewagę ludzi nad światem zwierząt, potrzebę kontroli, żądze władzy, ale i strach. Część prac przedstawia przedmioty służące do zabawy i stymulacji zwierząt, które wyglądają jak narzędzia tortur, instrumenty medyczne czy zabawki erotyczne. Wystawę zamyka prezentacja projektu, w ramach którego **Piotrowska poprosiła znajomych, żeby naśladować dziecięcą zabawę, zbudowali w swoich mieszkaniach schrony.** Zdjęcia ujawniają nie tylko tymczasowość i brak poczucia bezpieczeństwa, doświadczany dzisiaj szczególnie przez młodych ludzi, ale też złudność materialnego komfortu. Okazuje się, że z tych wszystkich piętrzących się, posiadanych przez nas rzeczy nie da się łatwo zbudować bezpiecznego schronienia.

Joanna Piotrowska — artystka wizualna, fotografka. Urodziła się w 1985 roku w Warszawie. Studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie i Royal College of Art w Londynie. W 2014 roku ukazał się jej monograficzny album *FROWST*, który zachwycił krytyków. Jej prace były prezentowane m.in. w Museum of Modern Art w Nowym Jorku, na 10 Berlin Biennale, w Tate Britain w Londynie oraz na indywidualnej wystawie w Kunsthalle Basel w Bazylei.

wystawa:

**Joanna Piotrowska. Zaduch,
18 września – 6 grudnia 2020,
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki,
plac Małachowskiego 3, Warszawa
kuratorka: Magdalena Komornicka
więcej informacji: zacheta.art.pl**

Wystawie towarzyszą eseje Joanny Bednarek i Miry Marcinów.

„Rodzina jest dla kapitalistycznej nowoczesności wzorcem relacji międzyludzkich rzekomo nietkniętych interesownością, którą musimy się wykazywać, konkurując ze sobą na rynku, i która stanowi miejsce wytchnienia od tej konkurencji. Jednocześnie jej rzeczywiste funkcjonowanie i sukces przemysłu terapeutycznego mający naprawiać jego nieprawidłowości ukazują, że **obciążenie rodziny zadaniem zapewniania autentycznych, bliskich związków emocjonalnych wywiera na nią ogromną presję, której nie potrafi ona sprostać**”.

(fragment tekstu Joanny Bednarek)

Joanna Bednarek — filozofka, tłumaczka, pisarka, członkini redakcji „Praktyki Teoretycznej”, publikowała m.in. w „Tekstach Drugich”, „Krytyce Politycznej” i „Czasie Kultury”. Autorka książek, m.in. *Linie kobiecości. Jak różnica płciowa przekształciła literaturę i filozofię?* (2016), *Życie, które mówi. Nowoczesna wspólnota i zwierzęta* (2017) i *O pochodzeniu rodziny* (2018).

„Specjaliści mówią o zoochosis – psychozie spowodowanej izolacją, trzymaniem w niewoli, poddaniem zwierząt w klatkach, niczym w swoim zooptikonie, permanentnej inwigilacji. Niektórzy weterynarze i behawioryści mówią, że nie istnieje żadne inne animalne zaburzenie psychiczne poza szaleństwem wywołanym w zwierzętach przez ludzi. Nie mamy dowodów na to, by zwierzę będące poza antroposferą, a zatem żyjące na wolności, mogło zwariować. Bo termin psychiatrii animalnej można odnieść do zwierząt, którym nadaliśmy jakieś funkcje. Funkcje, jakie inne gatunki zmuszone są dla nas pełnić. Do zoopsychologów trafiają więc zwierzęta domowe, futerkowe, laboratoryjne czy

cyrkowe, co skłania do stwierdzenia, że jedynie więzione zwierzęta cierpią psychicznie. Bo psychiatria zwierząt jest wynikiem zawłaszczających działań człowieka”.

(fragment tekstu Miry Marcinów)

Mira Marcinów — filozofka i pisarka, doktor nauk humanistycznych w zakresie psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, adiunkt w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Zajmuje się filozofią psychiatrii i teorią szaleństwa, ze szczególnym uwzględnieniem polskiego dziedzictwa. Autorka m.in. książek: *Szaleństwo jako wybór* (2012), *Historia polskiego szaleństwa* (2018), *Bezmatek* (2020).

Pełne teksty dostępne pod linkiem:
zacheta.art.pl/en/wystawy/joanna-piotrowska-zaduch

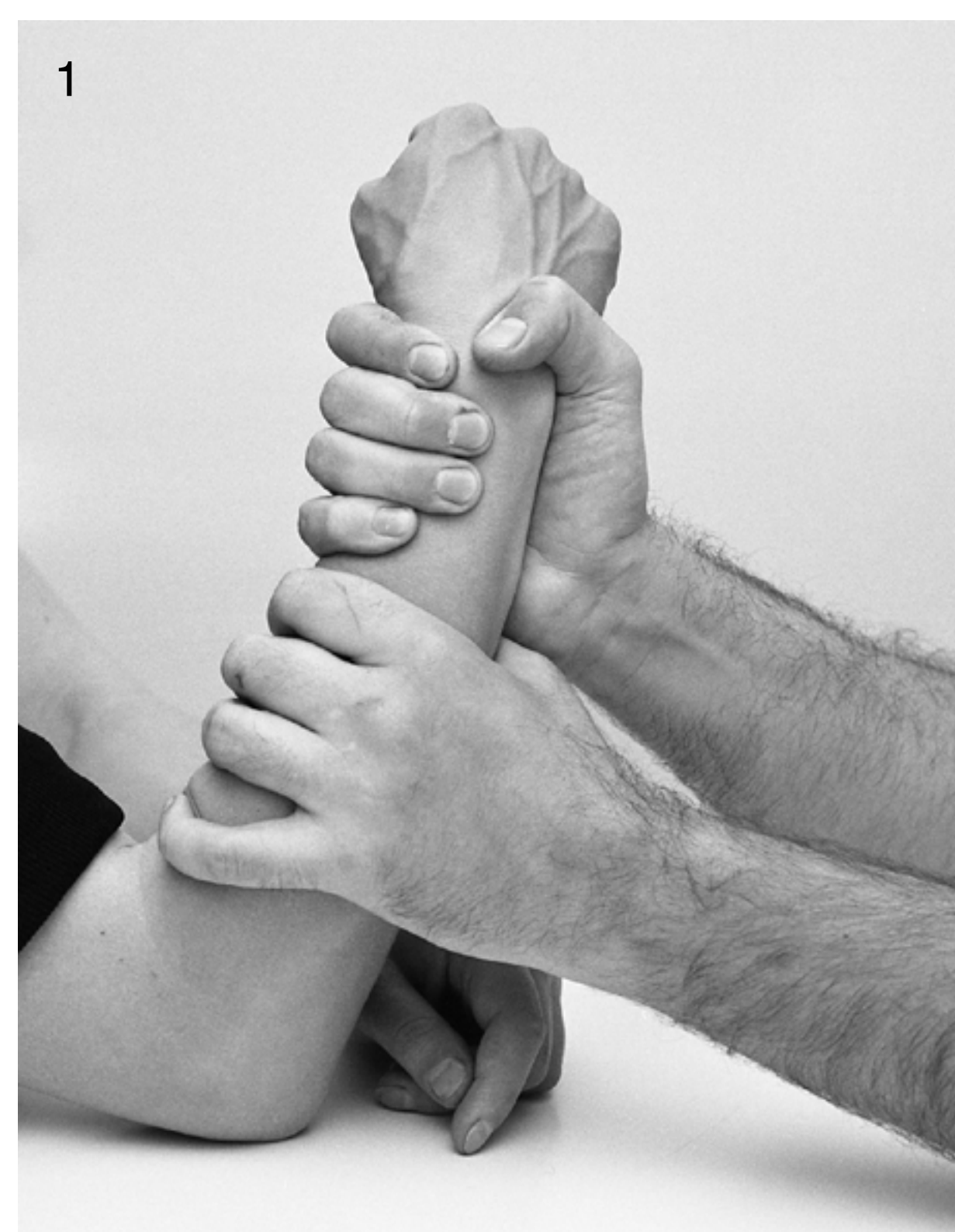
kontakt dla mediów:

Olga Gawerska rzecznik@zacheta.art.pl
+48 22 556 96 55, +48 603 510 112
Joanna Andruszko j.andruszko@zacheta.art.pl
+48 693 974 686

zdjęcia dla mediów:

zacheta.art.pl/pl/prasa
(dostępne po zalogowaniu)

Zdjęcia dla mediów

1 Joanna Piotrowska, *Untitled*, 2015 **2** Joanna Piotrowska, *Untitled*, 2014 **3** Joanna Piotrowska, *Untitled*, 2019 **4** Joanna Piotrowska, *Untitled*, 2015 **5** Joanna Piotrowska, *Untitled*, 2015 **6** Joanna Piotrowska, *Vital Points I*, 2019

7 Joanna Piotrowska, *XXIV Frowst*, 2013–2014 **8** Joanna Piotrowska, *VII Frowst*, 2013–2014 **9** Joanna Piotrowska, *Enclosure XXX*, 2019 **10** Joanna Piotrowska, *Biting Ball*, 2019 **11** Joanna Piotrowska, *Untitled*, 2017 **12** Joanna Piotrowska, *Enclosure I*, 2019